

1072

14. aastakäik.

Ühtik number 10 kop.

Meie Mats

Tellimise hind kättesaamisega aastas 4 r. 50 L,
6 kuu eest 2 r. 30 L, 3 kuu eest 1 r. 20 L. Toime-
tuselt ise ära viies: aastas 3 r. 50 L, 6 kuu eest
1 r. 80 L, 3 kuu eest 90 L. Ilmub iga laupäeval.

Toimetus ja talits:
Tallinnas, Harju ja Riigiti mulitsa nurgal nr. 46/15,
"Teaduse" raamatulaupluses.
Aadress Wene keeles lhti- kui ja rahakirjabele: r. Ревель.
Журналъ „Мѣся Мартъ“.

Earwitamata jäänud lähemad käsitirjad hävitatakse ära, kui tagasisaamiseks märtsi juurde kstatud ei ole. Kirjatöödel peab
saatja täielik aadress ja nimi peal olema. Aadressi muutmise eest 10 kop. ja wana aadressi number ühes anda.

Nr. 70.

Laupäeval, 19. (1. jaan.) detsembril 1915.

Nr. 70.

1. Inglise naisterahwad ja sõda.

Kord õhtul otjustas Patrik seda oma plaani täide saata. Õht oli pehme ja soe, meri nagu hiigla-tiit, mille peale kuu muinasloomikult särava ja wirwendawa hõbedaste joonistanud. Patrik istus warjus, tiitriputta taga milles tagawara tüürratas asub, üsna laewa wiimases otsas. Oli kell üheteistkümnene aeg õhtul. Teise klassi reisi jatest, kelle jalutamisekohaks see paik oli määratud, ei olnud kedagi läheduses.

Patrik kuulis ainult omalaadilist kullsumist tüürrivatte mehhanismuses, kes automaatselt kõik need liigutused läbi tegi mis päris tüür ülewal, kaptenisillal, tüürimehe käes, ja aurulaewa propelleritest tekitatud wee pahisemist.

Ta tõusis, kumardas üle võre ja waatas alla. Seal all, keerlewate propellerite kohal, lees ja kihises walges wahus. Tema kõrwal keerles loot, pill nõõr wee sees, ja märkis apparatis sõlmed ära, kui palju nad edasi sõitnud.

Nii siis, Patrik tahtis sinna alla, walgesse wihisewasse weemõllu. Ta mõtles oma neiu peale ja tundis nagu rahuldust, otsekui maksaks ta nüüd temale selle naeritamise ja poolseti truuduse murdmise eest õiglaselt kätte.

Ettevaatlikult ringi waadates pistis ta tihwtipilli suhu, ronis kärmeste üle võre ja kargas, jalgadega pardast tugewaste hoogu andes, et propelleritest wõimalikult kaugele langeks. Jahke märg ja pimedus wõisid ta oma riippe; siis lerkis ta weepinnale. Ta tahtis näha, kas tema kullsumist märgatub, ja kuna ta ülihea ujuja oli, pööras ta selja peale ja last ennast woolusest edasi kanda.

Nagu määratu suur kohmasas hiiglane tumenes aurulaew weelagendikul. Korstendest tuli palju musta suitu, mille tuul kõrwale ajas ja mis nagu määratu suur leinalinil lehwis. Laewalaternatest woolasid walgusejoad õõpimedusesse.

* * *

Kella helin wahisilla pealt kostis Patrikuni, keda juba külmawärinad wapustama hakkasid. Ta tahtis juba tihwtipilli latti hammustada ja mustendawasse sügawusesse wajuada, aga üks asi nagu hoidis teda weel: ta kuulis nagu kuskil wee sees inimese häält appi hüüdwat, ja äkki lõi wee peal tuluke hiiglama. See wõis ainult pimeduses hiiglaw päästerõngas olla. Patrik teadis, et kui õõsel keegi juhtub merde kulluma, siis kaptenisillalt päästerõngas atsetiliini laternaga alla wifatakse, selleks, et uppuja näeks, kuhu poole ujuda, ja ka päästapaadi tüürimees näeks, kuhu poole paati juhtida.

Wahepeal kõlas jällegi appihüüd, Patrikul üsna ligidal; ainult hüüdjat ei olnud näha.

Silmapiik ununes Patrikul enesetapmise mõle. Walitjes ainult üks mõte, et keegi abi palub ta tema teda päästa wõib. Ta sülitas tihwtipilli wälja ja karjus:

"Seil . . siial siial!"

Temale wastas nõrk, surmani hirmunud hääl, ja kohe selle järele nägi ta üht kogu oma läheduses wee peal.

Wõne tugewa tõmbusega oli iirlane selle kõrwal.

"Mitte minuist kinni wõtta!" hüüdis ta ja haaras uppupal walgukirrusel sel kombel kraest kinni, et see temast kudagi kättega kinni wõtta ei saaks, muidu liisuts ujuja kramplikult tema külge ja nad mõlemad wajuksid põhja.

Päästetawa pead wõimalikult wee peal hoida püüdes, ujus Patrik eemal-kangel wälkuma päästerõnga poole. Ta seisuford oli wahetewahel hoopis raske, sest et päästetaw nähtawaste wilets ujuja oli.

Kuid sealt paistis korraka juba midagi tumedat, mis noolekirruselga läbi wee liitus, otsekui määratu suur ämblik, pikkade kowadega.

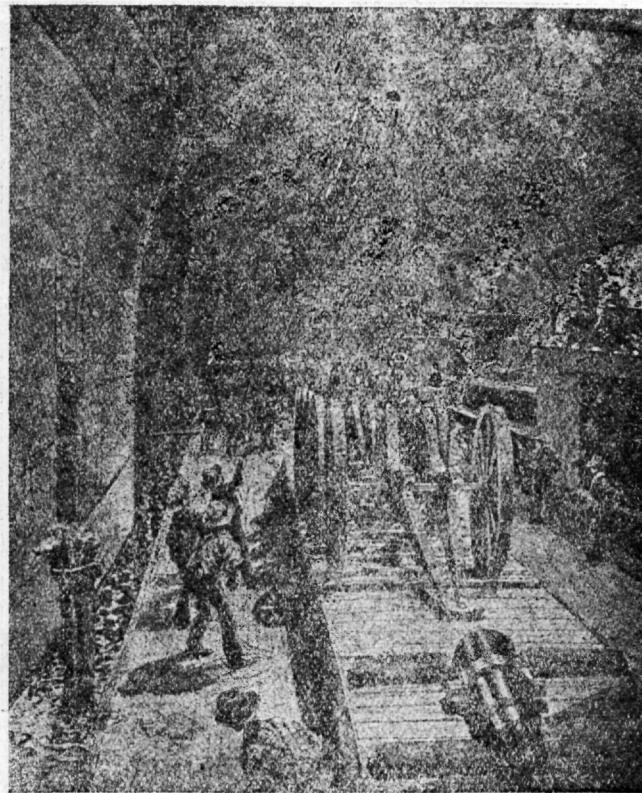
"Siia, hei, siia!" kisendas Patrik üleiniimliku jõupingutusega, sest tundis, et jõud tal kadumas on.

Paat lähines neile ja nad tõmmati sisse, siis õngitseti päästerõngas wälja, ja nüüd lendas paat jälle walgustatud afendega musta hiiglaste juurde tagasi.

Päästetu lamasa poolsumult paadi põhjas.

"Noormees", pööras ohwitser tüüri juures Patriku poole, "teie saatite kangelaseteo korda. Ilma teieta oleks meie abi hiljaks jäänud".

* * *

Meie aja tuleriistad. Dreadnoughti suurtülid.

Teise läbimärja reisi ilmumine laewalaale sünnitas ärewuses ootawate reisiijate seas suurt kõmu:

"Tema päästis ta", kostis igalt poolt, ja Patriku peale sadas waimustatud õnnesõowid.

Ta naeratas ja wastas tagasihoidlikult:

"Ah, mis! . . Ei maksa rääkida niisugusest tühisest asjast!"

Wahepeal oli see kõik järgmisel kombel sündinud. Merde kullunud reisiija oli noor poolakas. Teiste mitmekordsetest hoiatustest hoolimata oli ta oma harjunud wiisil võre peal istunud ja seal oma tuttawate ees kõiksugu wigurisi tegema hakanud; korraka kaotas ta tasakaalu ja kullus merde. Tema õigi nüüd Patrik päästnud.

* * *

Õhnel, tuksatades kuulatas waheteki reisiijate salk järgmisel päewal tema jutustust sellest, kuidas ta mustendawast sügawast mereest poolaka päästnud. Patrik luislas nii julgelt ja uskumapanewalt, et lõppude lõpuks isegi seda uskuma hakkas, mis jutustas.

Selsamal ajal ilmusid esimesest klassist kolm peenikest ameriklast. Üks nendest seletas kärisewa häällega Patrikule, et nad klassi-reisiijate nimel ilmunud temale tema kangelaseteo eest tänu awaldama.

"Ja lubage teile pakkuda," lõpetas ta, "meie waimus-tuse õlluslike tunnistusena seda summat, mis teil Amerikaspe jõudes ehk tarwis läheb."

Nende sõnadega andis ta Patrikule pakitse, ja kõik kolm lahkusid, tema kätt surudes.

Patrik oli nüüd kahesaja dollari omanik ja ühtlasi kõigi reisiijate tähepanemise keskpunktiks, omalaadi kulluseks, iseäranis naisterahwastele, kellel seni elus weel juhtumisi polenud olnud elusat kangelast näha, ja kes teda siis ka "meie wõrdlemata kangelas" nimetasid. Üks elatanud piiga

Prantfuse maakuulajõ.

pidas temale teiste nimel kõne, milles tähendas, et kõik suure aupakkumisega tema peale waatawad ja ta ise tema auks oma isearanis kallist Hiina tõugu foeralesele „Patrik“ nimeks pannud; ühtlasi andis ta siinsamas temale rohelisest*) siidist taelarätiku, oma kätetöö.

Viimats, päew enne Amerikassee jõudmist, kutsus amerikkane, kes Patrikule raha oli andnud, tema salongi ja küüsis, on tal juba mingisugust ametit wõi tööd Amerikas teada.

Sirlane wastas eitawalt.

„Hiwa,“ lausus see, „jätke minu mureks teie eest hoolitseteda, et teile mõni loht politseiteenistuses antaks. Seal on teiesuguseid tugewaid, ja peaaugi, kartuseta — mehi tarwis. Teie aga tunnete ennast seal omal õigel kohal olewat ja wõite ühtlasi ka ilusat raha teenida. Ühe sõnaga, hiilgaw tulewik! Loodan, et teil midagi selle wastu ei ole!“

Patrikul ei olnud see küll sugugi meele järele. Politseinikuna kõigi New-Jorgi huliganidega wõitluses olla — see tulewikupilt ei naeratanud temale ühti wastu. Kuid tahtmist ei olnud ka ennast kangelase osast lahti ütelda, ja teenistus hea, ning ta awaldas nõusolekut.

Waewalt olid nad New-Jorki jõudnud, teatas mister Kerran, nõnda oli Patriku hooletandja nimi, temast ajalehe kirjasaatjatele, kes sadamas aineid ostides ringi surusid. Patriku taheti tükkideks kiskuda. Terwe New-Jorgile kuulutasid ajalehed tema kangelaseteost ja uppumise surmast päästmise eest annetati temale aumärk. Mister Kerran pidas oma sõna, tema soowituse tõttu astus Patrik politseiteenistusesse.

Seni oli ta ainult oma kuulsusepärja magusat lõhna maitsnud, nüüd aga hakkasid ka olla tunduma. Ulemus määras ta linna kõigekardetawamasse osasse, kus kõigejultunud päewawargad ja kurjategijad elutsemas olid.

„Patrik,“ ütles temale illem. „Loodan, et see sinu maitse järele on. Sinusugune kangelane, kes kuraditki ei kardad, saab juba niisuguste lurjustega hakkama.“

*) Roheline — iirlaste rahwuslik wärv.

Kui hirmus see oli! Rahuarmastaja, heasüdamlik mees, kes ennast terwe eluaja kõigist tülidest eemal hoidnud, pidi nüüd huliganidega jandama, kes alalises wihases wõitluses politseiga wiibisid ja isegi selle eest tagasi ei pörtnud, et politseinikka teise ilma saata.

Mitte ainult politsei — terwe linn ootas Patrikult ennekuulmata wägitegusi. Sulgufed omaltpoolt aga otsustasid, kuulda saades, misjulgune hagijas neile pefasse seatud, temal politseiteenistuse hinu igaweste ära ajada.

Patrik oli waewalt kaks päewa jõudnud uues ametis olla, kui nad päisepäewa ajal tema filma all filmatirjalise kallaletungimise käsiwantrit järele wedawa narutaupmehe peale toime panid, selleks, et ta ennast waele segaks; niisugusel puhul pidi terwe salt peiduurgastest wälja kargama ja ta hirmjal kombel läbi kollima, et ta austust nende wastu õpiks tundma. Kõik läks kui niidist, ainult ei lõppenud nii, nagu hulgufed arwanud: Patrik surus hambad kokku, pigistas ametileppi*) käes, mis kõwa kui raud oli, ja tormas nende kallale. Seldeke, kudast pealnuud prafsuifid! Terwes ümbruses tõusis ärewus, kõik arnad olid pealkwaatajaid täis, müra ja kõra oli kui pörgus. Siiski oleks Patrik alla jäänud, kui mitte kaks ametiwenda temale abiks poleks jõudnud jooksta. Politseinikud hakkasid lastma ja huliganid panid põgenema, seitse seltsimeest maha jättes: üks nendest oli surunud, kaks — raskete haawatud, ülejäänud — tergeste.

Mõne tunni pärast ilmusid ajalehtede eralisad lahingu kirjeldusega, pealkirja all: „Patrik Sulliwani politsei looberid! Meie kangelane näitas uueste, mis ta wõib!“

Patrik lootis, et huliganid nüüd, kus nad tema teha jõudu maitsta saanud, ta rahule jätawad. Kuid ta effis. See oli ainult esimene terwituse nende poolt olnud. Siis alles algasid päris lahingud. Patrik oli alati finistes muhkudes, ja ärewus, et ta alati elukardetawaid kangelasetegusi korda peab saatma, sealjuures ühtlugu peksa saades, riitus talt unerahu. See seisuford oli hirmus! Kui kaua suutsid tema ergud seda piina wälja kannatada. Wlati ümberolejate pilksust oma peal näha, küsimusega: „Patrik, millal saadad sa järgmise kangelaseteo toime?“

Kord hommikul lagunes linnas kõmulik uudis laiali: Patrik Sulliwani on kadunud, nagu tina tuhka. Selge oli, et huliganid ta teise ilma saatnud ja ta kangelaseturma surnud. Kuid kus ja kudast? Kõige ofawamad salapolitsei agendid pingutasid asjata oma peaaugi: Patrik jäi jäljetult kadunuks.

Wahpeal aga elas Patrik metsikus rohulagendikus istanduse peal kuninglikku elu. Ta oli enese sinna karjaseks kaubelnud ja tänas siidamest Soojat, et ta enam kangelase ofa ei tarwita etendada.

*) Amerikas ja ta mujal wäljamaal on linnawahtidel mõõga asemel tepp käes.

Meie Matsi jõuluaalbum

on ilmunud. Hind 25 kop.

Tallinna linnaplaan hinnata kaajas.

Sisu: Oma (mälestus Pariisi ümberpiiramisest). Wiimase päewa tundemärgid. Rasaka kawalus. Walla waestele. Eedi ja Meri (näidend). Kuda pastor Rohumina tiisfata sai. Karistatud ahnus. Muhtlase tüdruk. Sulgus. Wihimawari. Kudast ma mälestust teritalin. Kirbu kofimine. Meie Matsi westelugu neiudega. Imeasjad hingeilmas. Jemoodi kapp. Mitmesugused armuawaldused. Tõde ja luule. Wana aastale. Algupäraline sõnawabadus. Palsu muud nalja ja huwitawaid ajatohaseid pilta.

Kangelane.

Oli kõigest üheksa päewa pulmades mööda, kui Herbert Feili südametäiega oma kinga paela puruks tõmbas ja seda tegi ta veel naise juuresolekul. Sellest päevast peale kõige oma kahelikumne aastase abielu aja jooksul tõendas nüüd proua Feili kõigele oma tuttavate ringkonnale, et tema mees iliwäga metsiku ja wihase loomuga on, ehk küll faktid hoopis wastupidist asja tõendasid. Misjugu enese ülioleku tundmusega ta oma lihase deega ümber ei käinud, kes tõendada julgus, et Herbert jüugi nii hirmus ei ole, nagu tema teda kirjeldab.

„Wäga loomulik, et sa nii arwad, armas Klaara! Aga Herberti wagune wälimus on wäga petlik. Sa ei ole ju kunagi näinud, kui ta wihane on, mina aga nägin. Mäletan wäga selgeste ühte sarnast juhtumist meie abielu alguses. Misjugu maru see ei olnud! (See oli seesama loid, kui ta kinga paela katki tõmbas). Terwel eluajal ei unusta ma seda ära! . . .“

Proua Feili tuletas alati oma mehe wihast ifeloomu teenijatele meelde, kui ta neid hirmutada tahtis. Ta haaras alati kangekaelselt selle abinõu järele, ehk ta sõnabel küll mingit tagajärge ei olnud.

„Ma wärtsen paljalt selle mõtte juures, et mis küll siis juhtuks, kui ta näeks, kuidas sa tubasti kraamid, ehk digem velda „ei kraami“ — ütles ta oma lohakaale teenijale.

Teenijad aga ei wärtsenud põrmugi. Proua Feili sõitis korra kuuls ajaks kodunt ära ning tema mees jäi ilksi koju. Teenijad tarwitaksid terve selle kuu aega wabadust, sest et herra Feili ilmasi ei märkanud, et temale kunagi sooja wett ei antud ja et majas harilik loid hoopis puudus. Minult üks loid terve selle aja jooksul, kui lõuna terve tund hiljemaks jäi, julges ta küsida: „mispärast?“ temale wastati, et selles süüdi olla kodunt ära jooksnud koer, keda hulk aega taga otsimas käidud. See wastus rahustas herra Feili täieste ja temal oli üsna häbi, et ta sarnast küsimust üleüldje awaldas. Koer jooksis ihid lood proua Feili kodunt äraolekul ära; niisama tegid ka teenijad. Kui kõõgitiidrud turult tagasi tulekuga ihid lood liiga hiljaks jäi, siis olid ilka lihunikud ja „torgowlad“ selles süüdlased.

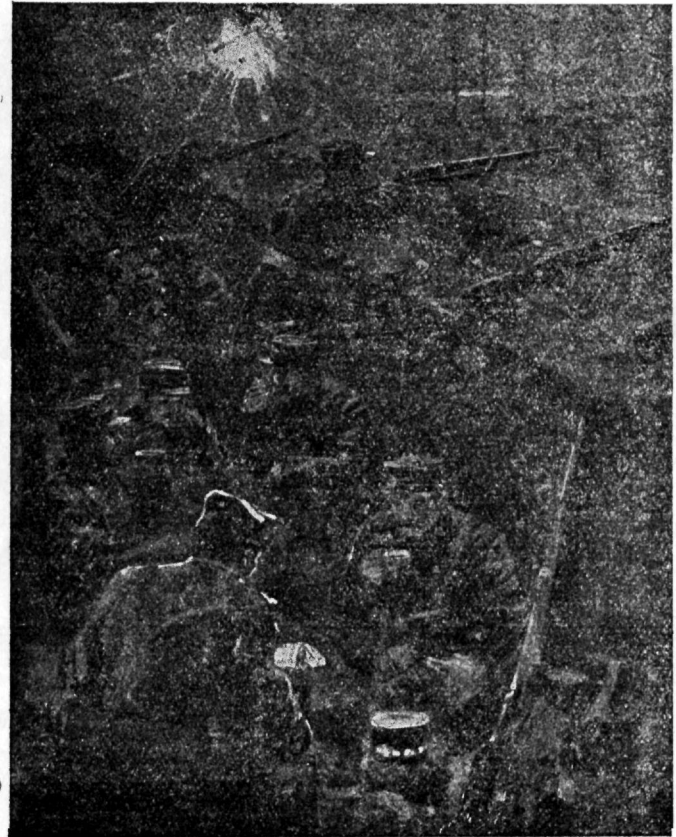
Herbert Feili oleks tõepoolest oma wagusa ja tasase ifeloomu headuse eest pidanud eestimise auhinna saama, aga kõit see ei kõigutanud tema abikaasa kindlat usku, tema wihast ja ilikangelaselikku ifeloomu uskumast.

Herbert Feili elas rahulikku ja wagusat elu, ja temale peab digust andma, et ta kõige oma wagusa loomusega tuiselt kõigi endale külge luuletatud sõjatate omaduste wastu protesteeris. „Ma olen wagune ja hea inimene,“ ütles ta. Ming see oli ka õige. Aga peale juhtumist Josoa Bidderiga jättis ta protesteerimise järele.

Josoa Bidder oli wõjünger, kes ainult oma ametit reostas. Temal ei olnud diget toliku peas, ei mõistnud midagi äratuha, oli hädaline ja peale selle veel nõrkade nerwidega. Temal ei „wedanud“ üheski asjas ja ta langes sagedaste tühiste asjade pärast wangi. Tema ametiwennad põlgasid teda. „Minult üks loid kõige aja jooksul oli Bidderil õnne,“ — ütles tema kohta üks osaw waras — „ja see oli siis, kui ta keldrisse juhtus, kus õllewaatisti õllega hoiti!“ Wargad, kes veel ära tähendada tahtsid mõne ettewõtte lollust, ütlesid siis harilikult: „ifegi Josoa Bidder ei wõtaks seda asja ette.“

„Kuule, Josoa Bidder —“ ütles temale üks wana warguse asjus täielik ekspert, — „katku sa ainult seda ihaldada, mis ma olen teinud, ja ma löön su pihuks ja põrmuks. Piitsawargaks talumeeste sõiduriistade pealt pimedikus, ka sinngi ei kõlba sa dieti!“

Kui Josoa Bidder otjustas 2. augusti wõffel Herbert Feili majasse tungida, et seal rööwimist toime panna, siis oleks ta wõhik pealtwaataja kobe wõinud otjufele tulla, et seal temal just kõige wähem oli wastupanekut kartta. Selle eest oleks aga iga teine wähegi targema oimuga waras, ennem kui seda otjust teoks teha, aegjaste järele uurinud, et Feilid järgmisel päewal ära sõidawad ning järelikult kõit oma hinnalised asjad ja hõbenõud juba, eneseftki

Prantsuse lastekraawides.

mõista, ennem seda, s. o. 2. augustil kohalisesse pank hoiule on wiinud. „Lühjastid pähtleid ei maksa närida“ — oleks ta enesele delnud.

2. augustil oli Josoa enese kohta hirmus rikas mees, sest hommikul läks temal õnneks woltsublakist ärawahetada. Selle juhtumise pärast läks ta kõrtsu, tellis seal omale wäike safusta, paar õlut ja wiina. Waja oli ju eesolewa töö tarwis „kurasi“ wõtta. Ei, ma mõtlen, et see on juba ilma selletagi selge, et keegi tubli waras ei lähe ennast purju jooma, kui temal „afi“ ees on, ning ta ei lähe sellel ajal kunagi kõrtsu, tunnistajaid kartes. Tema piilib mitte kunagi nõnda teha, kui Josoa ilka harilikult tegi.

Kell oli õhtust kõigest ilksteifkimmend, kui ta Feili aeda hiilis, kus ta juhmilt lillepeenrad ära tallas, kui maja uuris, mille juures ta otjufele jõudis, et kõik magawad. Oleks ta teifelt poolt küljest majale lähinenud, siis oleks ta näinud, et üks alumise korra toa aken alles walgustatud oli; aga Josoa ei olnud suurt ifu ülelligsete kehaliigutuste järele, ning sellepärast arwas ta illearufeks sinna poole waadata. Taskunõuga tegi ta sawri akna lahti, ning puges selle läbi majasse, saapaid akna taha maha jättes, mida ta aga mitte poleks tegema pidanud. Tuletiku walgel läks ta edasi, kuni sõõgitoani. Do, see õnnetu sõõgituba! Kui palju targemaidki wargaid, kui Josoa, pole sinna oma „au“ matnud.

Sinna jõudes, käänas ta elektri põlema, ja oma suureks imestujeks ja röömuts nägi ta laual karafini wiinaga ja klaasidega.

„Suft kui oleks mind siin oodatud!“ — mõtles ta endamisi. „Ta istus mõnufaste leentooli ja walas omale wiina. Ta tegi otjufeks ainult ühe klaasi ära juua, ja siis seda

Saksa suurtükivägi meie batareide tule all.

asja käsitse võtta, mille pärast ta tulnud oli. Aga ei läinud kümnet minutitki mööda, kui ta juba magama jäi.

Herra Herbert Feili oli sel ajal üleval teise korra peal omas kabinetis ja ei kuulnud sugugi, kuidas Josoal sisse tuli. Feili oli väga korraarmastaja inimene ning, oma äraarajate filmas pidades, seadis ta kõik enda paberid korda. Selle tööga lõpule jõudes, tundis ta äkitselt tanget janu ning otustas sellepärast alla söögikuppa minna, et klaas õlut ära juua. Harilikul ajal herral Feilil jarnafed asjad moodis ei olnud.

Walguse viit söögikupa ukse praod vahelt nähes, tegi ta otsuseks sellest teenijate lobatusest oma abikaasale teatada. Ta avas ukse ja ehmatas kangeste, sest magava Josoal väljanägemine oli küllalt lohutav ja eemaletõukav.

Herbert Feili tahis ust kinni panna ja püüdis seda dige taha ja ettevaatlikult teha, ning siis politseiniku järele minna. Selleks ajal filmapilgul ärkas aga Josoal üles, ning, Feilit nähes, kargas ta krapsu pealt pilsti.

Ei või belka, et Josoal ikitsa kaine oleks olnud, aga sellepärast kogus ta ennast ja mõttes haleda loo välja.

„Andle andeks, herra!“ — ütles ta. — „Ma sõi lõunat oma sõpradega, meie, teate, pühitsejime sünnipäeva... ja, ma, ma ei leidnud teed koju poole. Ma ei pannud seda võtit taskusse ja...“

Süü peatas Josoal äkitselt... Tema märkas järsku, et ukse lähel seisew isik rohkem argduse pärast lõdises, kui ta ise. Paari hüppega oli ta Feilit mööda karanud ja muutis järsku oma tooni

„Anna siia oma uur ja raha, ehk muidu tõmban su kõri maha!“ — jostitas ta, nuga näidates.

Herra Feili jooksis rutuga, kui orav, teinepoole lauda, ühe käega uuri ja teise käega taskut kinni hoides, kus võtmed olid.

„Seisa paigal! Paigal! Paigal!“

Josoal wehkleks noaga ja kumistas. Ennast tafakaalu hoida püüdes, haaras ta laua äärest kinni, tõukas aga kandelaia ühes karafini ja klaasidiega põrandale maha, selle peale prantsatas ta ise otseti, sealjuures oma nägu purustatud klaasitükkide otja haavates. Puruks minewate klaaside kloorin ja kulluwa kandelaia kloorin äratas teisel korral trepi ukse peal uinuwa koera üles.

„Auh... auh... auh... auh...“ kisas koer, jeesama, kelle wäljaskäigud teenijatele nii palju lõbu walmistafid.

Josoal Bidder, kes sellel ajal juba jalale oli jõudnud tõusta, kuulis hautumist ning mõistis filmapill jarnafe ar-

gumenti tähendust. Need loomad olid teda ju mitu korda purenud, ning paljas meeletuletus sellest asjast ajas temale kanaanaha ihu peale.

„Peatset jälleagemist, wanamees! Rahjaks ei wõi ma enam wiivitada... Terwitage ka prouat minu poolt!“ — ütles ta, atnast välja karates. Ta lõi atna rutuga kinni ja pistis mööda aia teed jooksma. Selsamal filmapilgul ilmus nagu uua alt kõrge kogu ja haaras pahema käega Josoal kraest kinni. Ta kõrvus tõlas politseimehe wihane hääle:

„Seisa, mis sul siin tegemist on?“

„Sisse kukkusin!“ — ütles Josoal, ennast küüru tõmmates ja wagusat nägu ette tehes.

Herra Feili kuulis politseiniku häält ja arwas, et nüüd wõib julguste minua warast taga ajama, ilma et halbu tagajärgi enese kohta karta oleks. Ta wõttis ahjuroobi ja hüppas warga järele atnast välja.

„Olge rahul, herra!“ — ütles temale politseinik, Josoale raudu kätte ümber pannes. — „Olge rahul, herra! Ma püüdsin ta kinni.“ — Ta wõttis

taskust elektrilatorni ja walgustas warga klaasikildudest purustatud nägu. — „Dlete aga mehe moodi teda õpetanud, herra, kui ma ei etsi.“

„See näratas kukkus klaasikildude otja“ — ütles Feili.

„Küll oli õnn, herra, et ma ta ennem kätte sain, kui teie roobiga ilmusite... Täst poleks siis wist midagi enam järele jäänud, herra!“

„Ah ta käis hirmsaste muga ümber,“ — hulus Josoal. „Kui oleks rifaste jaoks teist ja waeste jaoks jälle ise seadust olewat, siis tuleks temal selle eest wastust anda...“

Rättelawale ilmusid sellel filmapilgul proua Feili ja koer — mõlemad, pealtnäha, väga ärritatud olekus. Proua Feili haaras mehe kaelast, aga koer Josoal jalust, kinni.

Kõik edaspidised proua Feili jutud sellest sündmusest põhjenesid osalt politseiniku tõenduste peal, kellele herral Feili terwe rubla andis, osalt Josoal sõnade ja osalt ka ta enda arwamiste peal. Josoal, kes enesele kergemat karistust soowis saada, kaebas prouale, et temaga hirmsaste ümber käidud. Kõige oma waewa ja püüdmiste peale waatamata, ei läinud proua Feilil korda mehe käest lähemalt midagi teada saada, see põlles kõigi järelepärimiste eest kõrwale, see oli ta proua meelest väga arusaadaw. Wahwad mehed on ju tema arwates ilka väga tagasihoidlikud ega kelgi endi wägitegudega kunagi.

„Mitsugune õnn“ — rääkis proua oma õe Klaarale „et aednil nägi, kuidas waras aeda hiilis, ja ta kohe aru sai, et see dige asi pole ning kohe lähemale politseinikule sellest teadustama läks. Wiimane nägi atna all jaapaid, peitis ennast ära ja jäi warast wariksama. Poleks politseiniku olnud, Herbert oleks warga tõeste maha löönud...“

„Herbertil ei olnud sõnariista kaasas, ja ta on, nagu ja tead, lähitse kaswuga, palju lähem, kui rööwle oli. Aga ta ei kartnud põrmugi, haaras lauast karafini ja wirutas sellega rööwlele pähe ning lõi ta jalust maha. Nüüd algas nende wahel wõitlus elu ja surma peale. Wargal läks õnneks lahti rabeleda ja läbi atna välja karata. Nüüd haaras Herbert ahjuroobi ja jooksis temale järele. Õnn, et politseinik juba seal oli. Inimesed, kes Herberti pole wihatujus näinud, ei taha seda küll uskuda...“

Herbert protesteeris, tõendades, et naine suurendab seda asja. Aga hinge põhjas oli ta ennem nõus kangelaseks olema, kui täppesti õigust rääkida, mis tema ja Josoal wahel juhtunud oli.

Meie Matsi järgmine (71.) sõjanummer ilmub 23. detsembril.

Prantsuse veri.

Kestpäeval marsisid satslased Prantsuse külasse.

Ohvitserid, kellel nähtavaste täppealsed teated elanikkude ja nende waranduse üle läepärast olid, pöörasid lohe juure mõisa poole, kus mõisaproua elas, kes polnud tahtnud põgeneda ega oma kodukolet saatus hooletis jätta.

Õditjatele omaste uhtete ja põlastavate nägubega mõisa astudes, andsid preislased wanale teerrile, kes neile vastu tuli, juba ennemalt walmis kirjutatud sõdgi kaardi, neid roogasi tingimata kell neljaks walmistada käärtides.

Kuid wanameest ei kohanud kutsumata külaliste sõjatas wälimus ja ta ütles, et sellest mõisaprouale ennemalt heatsarwamisjeks teatab.

Sünnimusest kuudes pani wana 80-aastane leff proua oma kõigeparemad leinariided selga (ta oli hiljuti depoja sõjas taotanud) ja astus majasteelikult sõdmatuppa, kus satslased, käärtise pärast mõdtabega pöristades, teda wotasid.

Sirgelt ja uhtelt lähines ta kõige wanemale ohwitserite salgale, keda ülemaks pidas, ulatas sellele sõdgi kaardi tagasi ja ütles: „Herra, siin ei ole mõdrastemaja! Ma annan täju teile ainult seda anda, mis minu majas leidub. Teile öeldakse, kui walmis on“.

Ja ta lahkus.

Kell wiis istusid Satsia ohwitserid laua äärde. Wana oli neile nii maitse järele, et nad alles hiljuti saadud wiisakuse õpetuse ära unustasid ja wäljaste kijas wahuwiina hakkasid nõudma.

Ragu enneldunatki, lubas wana teener prouale teatada.

Ja uueste ilmus elatanud proua Satsia „rüütli“ ette.

„Herrad, teie olete Prantsusmaal“, ütles ta, „Prantsusmaal aga joodakse wahuwiina ainult röömsatel pidupäewadel. Täna ei ole niijugune päew. Ja, peale selle, on majas lein — minu depoege tapeti maha. Wahuwiina minu juures ei jooda.“

Satslased said häbi ja waitisid.

Sa pidas sõna!

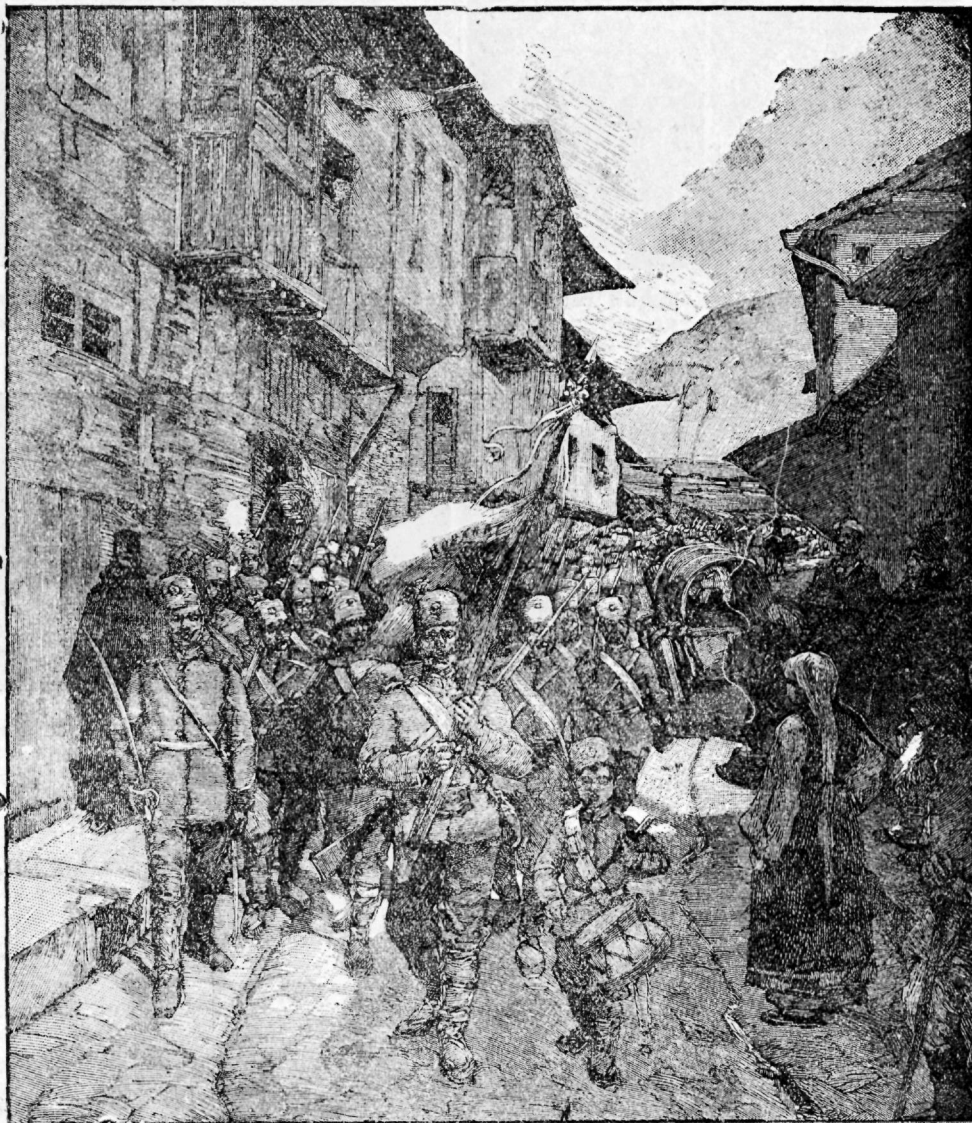
1803. aastal juhatas hertsog Wellington Inglise sõdwaige Indias hindude wastu. Ühel päewal toodi üks pärismaalane tema ette, kes emast sellelabi kahtlaselt oli teinud, et ta inglaste laagris ümber nuustis.

„Kes saatis sind siia?“

„Deragi radsha“, wastas hindu.

„Et wälja uurida, kui palju meil wäge on?“

„Jah, herra.“

Türgi sõjawäed asuwad kodulinnast sõjateele.

„Suhtige teda laagris ringi,“ käskis hertsog Wellington ühele oma abjutantidest, „näidake talle meie sõjamoona laudu, las ta loeb meie suurükid üle ja meie ratsawäe, ja siis tooge ta jälle minu juurde!“

Wõne aja pärast ilmus salakuulaja tagasi. „Oled sa nüüd kõik oma filmaga näinud, kui tugewad meie oleme?“

„Jah, herra.“

„Siwa, mine nüüd radsha juurde ja ütle temale: hertsog Wellington teatab sulle, ja ta saab oma sõna pidama: homme hommiku kell wiis alustab ta tormijooksu, wõtad sind wangi kell üheksa ja laseb kell kümme ules puua!“

Sellega lasi ta ärakirjendatud salakuulaja minema.

Määratud tunnil tungis hertsog Wellington waenlase kallale ja wõitis radsha ka tõeste wangi. Wärisedes seisis see tema ees. „Seni olen ma sõna pidanud,“ ütles kindral ja tõmbas uuri taskust, kallale tunginud ja wangi wõtnud olen ma su. Aga kell kümme tahtsin ma sind ules puua lasta, nüüd aga on kell juba pool üksteist; sa oled waba!“

Jakob Priks,
Dala w.
Kodus parandusel.

August Leitmann,
Kärawetelt. 12. sept.
haawatud. Aueste sõjaväl.

Johannes Romanowits,
Karulast.
Tegewas sõjaväes.

Julius Wellmann.
Tegewas sõjaväes.

Kirill Tilk,
Saaremaal.
Tegewas sõjaväes.

Johannes Sööt,
Kaagjärwe w.
Eipnitu tooti määratud.

Eduard Limberg,
Tudolinnaft.
Sõjaväljal.

Johan Lomp.
Tegewas sõjaväes.

Johannes Kangru.
Tegewas sõjaväes.

Johannes Rätsep,
Narwaft.
Tegewas sõjaväes.

Andres Treifeldt,
Tudolinnaft.
Tegewas sõjaväes.

Perents,
Saaremaal.
Automobili roodus.

Andres Jantfikene. Karulast. Fritrich
Kerge ja Jaan Kerge, Arwastest. Tegewas
sõjaväes.

Andres Pöder,
W. Antsla w.
Tegewas sõjaväes.

Weinhard Krass,
Lobujoo w.
Tegewas sõjaväes.

Jaak Liba,
Antsla w.
Tegewas sõjaväes.

Jaak Pöder,
W. Antsla w.
Tegewas sõjaväes.

Jaak Salwik,
Karulast.
Tegewas sõjaväes.

Heinrich Lüdlin,
Karulast, Wõrumaal.
Sõjaväljal.

2. Inglise naisterahwad ja sõda. Suur sõda on Inglise naisterahwad kaasa kiskunud ja wõimata sübidusega püüawad nad lahinguwäljale kutsutud meeste aset täita, mitte ainult igapäewases töös, waid ka sanitar- ja arsti-ometis, organiseerivad naisterahwaste wäesalka ja õpiwad maatuulamise ametit, wälja-telegrafi ja raudtee asjandust.

Seal, kus ainult sõjariistadel hääleõigus on.

Wootele Metškapp.

XI.

Sakste metsikud mõitluseabinõud. Jälle tuleliinile. Kudas wahest aega mööda saab a me.

Anti meile teada, et sakslased jälle uue, metsiku mõitlusewiisi tarwitusele on wõtnud. Nad on hullusaamisel ja wõtawad kui uppujad õlekõrrest kinni. Tasahiljulesti ja pooljalajate mobiliseerimine ei wiinud neid wõidule. Ruuskuri wõet, millega nad liitlaste wägesi püüdsid, kattes paljudest kohtadest, nii ei selle nüruga enam dieiti midagi ei olnud peale hakata. Falanga ei häwitanud Wene wägesi, waid wiis sakslastel poolemiljonilise wäe ridadest wälja. Lugu läks päris halwaks. Italia, kui endine ühifuslane, astus ka nende wastu wälja, oli liikumisi ka teistes erapooletutes riikides aimata, wõis peatselt saagijagamist ette kuulutada. Nad pöörasid oma teadusemeeste poole: „Meie isa, päästa meid sellest kurjast!“

Kõigepealt saatis teadus kihwtise gaasi wälja, kuid wastased leidid selle eest pääsemisette. Mõnikord jälle ei kuulnud tuul sakslaste sõna ja wiis gaasi nende oma kaewikutesse tagasi. Weel käskis teadus wett jõgedes ja järwedes kihwtitada, kuid ka see mõitlusewiis ei olnud intensiivne. Nüüd mõtlesid sakslased uue aparati wälja, kus nad surutud õhu abil wastasid põlewa wedelikuga üle piserdawad. Selle aparadi wõtawad nad siis tarwitusele, kui lähiti tikumõitlus tuleb. Sel puhul kannawad eelwäe salgad (avantgarde) oma ees kaunis suuri metallist torust. Neliwiis silda meie seisukohtadest eemal, ilmub torust kahisedes ja pahisedes tuleleel nähtawale, mis umbes sild wõi poolteist pikl on. Pimedal ajal näiwad Saksa soldatid nende pörguliste aparatidega nagu tuliste piikidega wõitlewat. See tuli on nii kuum, et ta okstraat aeda kui lund sulatab. Aparat on pea niisamasugune, kui metallitööstuses

metallide sulatamisel ja jootmisel tarwitataw aparat. Nendes aparatides on bensiini ja petroleumi segu 50. atmosfääri õhusurumise all. Aparati ülemises osas on kuumi, mida teerates awaus, kui aparati tegewusele tahetakse panna, awaneb. Nüüd ilmub surutud õhu rõhumisel läbi peenitse awause wedelik, mis põlema süüdatakse. — Ka see mõitlusewiis ei saada neile suurt kasu. Karpatides raiusid meie wägilased kõik need sakslased maha, kes uute aparatidega tööl oliwad, kuna nad ka aparadid ära wõtsiwad. Aparatidest tehti päewapikliksi üleswõtteid, et terve ilm näha wõiks, misuguste metslastega meil wõidelda tuleb.

Weel on nad leidusega turule tulnud. — Nad loobiwad aeroplaniidest wäawõhkega täidetud pudelikesi alla. Mahakultures lähed nõu katti ja lähedalseisjad saawad selle pritsmetest haawatud. —

Meil tuleb wahwast wõidelda. On ainumata tee olemas — see mustuse ja alatuse mülgas, mida meie Saksa riigi all tunneme, tuleb täieste ja põhjalikult häwitada, et kultuuralim jäädawalt Saksa metslastest wõiks wabaneda.

9. juuni. Täna oli meil leinajumalateenistus suurwürist Konstantin Konstantinowitschi surma puhul. Ohtu hõlmas tuleliinile minema. Päewal näitas kraadilaaas 30 pügalat üle nulli. Põhja tolm u pilwe sees ja ileni hõlmas iduõhime meie õhtu kella 11 ajal kohale. Puhkamine õõ hästi polgu maatuulajate poolt walmistatud muldonnides endid wälja ja käisime järgmisel päewal saunas, kus tolm, mis higiga läbiwettides mudatorana ihu küljes kleepis, maha pesime. Kohendasime nüüd oma maitse järele oma eluhooneid ja õõsel läksime maatuulamisele. Umbrus on meil hästi tuntud, sest meie olime lord ennem siin ja lahtusime siit, kui 19. aprillil polk esimeste lorda „3.“ kullasse puhkusele läts.

Sõjaväe ülevaatus lahtuguliini läheduses.

Oma endiste muldonnide juurest, mis praegustest umbes werst maad eespool seisavad, mõõda minnes ja nähes kudas waenlase tšumadanid nad ära olid rikkunud, asus kui isejalgune lahjutundmus rinda, nagu oleks oma elutoha kodumaal waremtes leidnud.

Elu on wäga monotooniline. Meil on siin liinil juba pikemat aega positsioneerida ja ei ole nii elawat tegevust. Hommitute juruwad waenlase aeroplanid meie kohal ja lõhlewad šrapnellid ja tšumadanid, nagu šakalid jaafi otsides. Nad otsiwad asjata meie praegust staabi ja meie suurttükide seisukohta.

Ma ei wõi niikuid enam igawuse üle kaebada, kui ennem. Seisan sõja, politika ja kodumaa oludega ajalehtede kaudu kuis. Saan korralikult, kui neli päewa hiljem illumist maha arwan, „Postimehe“ ja „Päewalehe“. Ütlen siinkohal mõlemi lehe toimetusele südamlikult aitäh, sest minu kaudu saawad ka teised eeskajad lehtesi lugeda. Et ma ohwitseridega heal jalal seisan, siis on igapäew itka mõni peakinna lehtedest läbi loetud. Nende kaudu aan ka kirjandust ohtralt lugeda. Peale Wene ajakirjanduse seedin ma Georges Sandesit, Augengrubertit ja teija.

Et meie wäed praegu taganewad, et ka Dwow ära wõeti ja — wõib olla, ka Warsiawit seesama saatuse ähwardab, ei murra see sõjaväe meeleolu. Meie saame wäga hästi aru, et igatord taganemine kaotus ei ole. Mii mitmedki kohad ja linnad, mis waenlane ära wõtab, lähewad temal tuhandeid ja sadasi tuhandeid elusi matsma. Peale meie südi wastupaneku, on kõik, kus see wähegi wõimalik, mineeritud, nii et waenlane ühes waremtega õhtu lendab. Praegu, kus kuumus kõik kuuwaks ja läbitäidawaks teeb, on waenlasel hõlbus liikuda ja moona järele wadada. Sügifel, kui mitte ennem, wõime temale hoopii anda, millest ta kunagi ei parane. Pea wiimaseid reserwisi wälja saates, ei hooli ta edasitungimisel kaotustest. — Seda waljam on kord taganemine, jeda magufam wõit. Ja rahust ei wõi Euroopas ennem juttu olla, kui Saksa militarismus, mis kogu ilma ähwardab, murtud on, kuigi see ohwrid ja kannatust nõuab, waid jellega peab leppima. Meie meeleolu on siin suurepäraline, olgu kodu jedaajama, kuigi kitsikus, talibus ja inwalidide arw tuju rikkuma kipub. Waenlase pool on lugu kümme kord hullem, ning see trööstib mind. Sõpp ei ole mitte pilwe taga.

Ma ei kirjuta neid ridasi mitte nalja pärast ega omast peast. Siin sõjariistade muusika seas on nali wäga haruldane, ja mis ma eelpool ütlesin, on arwamine ifitutelt, kes sõjatehnikat hästi tunnawad. Ühte tahaksin kodumaalastele meelde tuletada — ärge omastele mitte ärdada ega titfi-

lustest kurtwaid kirjasi kirjutage, see ritub, kuigi ajutiselt, meeste meeleolu. Hirnu ei pruugi meie elude eest olla. Kellele saatuse ofats on antud surra, see sureb ka kodu. Dien nii mitmeski suuremas lahingus olnud, kus mõlemil pool, minu kõrwal, ees ja taga mehed langenud, seni elus, terve ja weala ning — mis peaaigi, tuju on hea, tunnen enese mehijema ja tugewama olewat. Kui kunagi enne. Teised maakaitjewaelased, minust nooremadki mitu head aastat, saiwad, nagu siin kirjelduses eelpool selbub, wõitluseliinilt ära, biwisjoni moonawedajatets, ja nende elu on igatahes rohtem kindlustatud — änn kaasa. Omaksed wõiwad mureta olla ja nende terwena kodumaale tagasitulemist oodata.

14. juuni. Oli ilus jõe püha-päewane ennelõunat, kui meie juurendatud maakuulajate salgaga luuramisele läksime. Pea oli meil waenlasega kokkupuumist, kusjuures pääsilastmist ette ei tulnud, waid ainult mõlemist poolt käisiti pommitõksifelt haawata — keegi staabitapten mõlemist jalast, üks 14. ja 2. roodu alamwäeline ja meie komandost noor, wabatahtlik lätlane J. S., kelle omaksed Riias elawad, pahemast jalast. Arwata on, et temal jalg ära ei tule wõtta, kuid wäeteenistusesse ta enam ei tõlba. Tema palwe peale saatsin ma tema haawamistest tema omastele Riiga kirja.

XII.

Ewaqueritud pesu. Uues asukohas.

Õhtupoole käisin mõni werst eemal „P.“ külas, et oma pesu ära tuua, mis ma sinna pesta andsin. Niisama ka tubakat, tikku ja muud osta. Kui suur oli minu imetus. Kõik poolatad — mehed ja naised olid küladest, mis tuleliini lähedal, eemale saadetud, nii et seal ainult sõjawäelased wiibisid. Minu pesu oli ühes nendega ewaqueritud, niisama ei olnud ka midagi osta, nii et käit täieste asjata oli.

20. juuni. Läffin päewal wiienda roodu juurde, kes tuleliinil wiibis. Päike paistis selgelt ja ilm oli wäga kuum. Kui palju ei ole siia uusi kaewikuid tehtud wahapeal, misjalgune kaewikute rüga. Kes eimest kord siia astuks, eiiks tingimata ära ega pääseks ka suusõnalise juhutuse järele sinna, kus waja. Satilist, järgulist, nurgelst ja ümarikka põllemisi tehes, lõikawad nad risti-rästi üksteisest läbi, kui wanaaegsed kitsad ja kõwerikud uulitsad.

Tagasi tulles waatlesin ma tutawat ümbrust. Kuidas oli ta ennaft selle poolteise kuu jookul muutnud. Päewa käes kuuwama tõmbanud männioksad ja ladwad olid lademetenena maas, jämedad palgid, millede tüwe ümbert kinni wõtta ei ulata, risti-rästi maas. Maapind tüwe ümbert auustu täis nagu illes kintud, terve mets sarnane, nagu oleks rukkiküllust tugew rahehoog üle käinud ja kõik puruks tekunud. See kurb pilt ümbrusest saatis mind rõhutud tuususe ja, kõike unustades, sammusin ma pikkamisi, telefonitruati filmas pidades, staabi juurde tagasi.

Korruga sattusin ma waenlase šrapnelli tule alla ja pugefin loomufunnil männitüwede alla tšumadani sünnitunud auku. See oli umbes kolm silda läbimõõta lai ja üle sülla sügaw. Šrapnellid lõhkesid, küll minu ees, kõrwal ja jelsataga, kuna killud müüdnal ja plaksudes siia ja tänna lendasid. Mõned killud kukkusid sinna auku, kus ma warjul olin, kuid ainult oma raskust ohwerdades, ilma et neil teatud energilist tõukejõudu oleks, ja sellepärast ei saanud ma wiga. Selle hirmsa rahe sees tuli mul üle tunni aja olla. Meie mõrferid lendasid joriseades üle minu pea, kuna

minu imber nagu pörgu möllas. Sbrapnellid sadasid kolefagedaste, maapind kees, puude oksad ragisesid, aeg näis igawiku taoline olewat ja, kerasse kistudes, nihutasin ma ennast pikuti üle augu lamawa männitüwe alla warjule ning surusin üäo tugewaste wastu kuuma liiwa. Wiimats ometi lõppes see pörguraha. Ma kargasin, kui weel wähe olin ootanud, august wälja, edasi, kuni suutsin. Kohale jõudes pefin jaheda weega higistanud teha ja heitsin puhkama, sest tulewal ööl kawatseti terve komandoga luuramisele minna.

Õhtul asusime aegsaste teele, sest itaabi juurest sinna minna oli umbes wiis wersta. Igaiiks oli meist peale piissi ja 30 padruni weel paari neljanelase käsi granadiga warustatud. Meid oli nelikümmend meest ja käst anti meile 50 mehelise Saksa sekreti peale tungida, kuna ülemus mind ja weel kahte isikut umbes 150 sammu ettepoole saatis ümbrust uurima. Meile anti käst kuni P. jöeni minna. Kui ümbrus meie poolt järelewaadatud pidi olema ja meie midagi tahtlast ei leia, pidi-me meie jõe kaldal ihe paugu õhtu lastma, mis teistele pealetungimise märgiks oleks.

See oli keeruline ülesanne. Jõe juurde minna oli kerge, kuid tema käänakutes peitus olewa waenlase otsimine ja leidmine täbar, sest hein oli siin, kui ruttis ja ulatas rinuni. Kodumaal mäletan sarnast heina ainult kose kihelkonnas Oru mõisa aasadel näinud olewat.

Paksub pilwepd matšiwad taewast, oli pime ja luuramises sünnis öö, ja niitid, kus meie waenlasele peaaegu selja taha olime pugunud, puhus nende poolt wali tuul, nii et nad meie lähinemist kuulda ei wõinud. Kolmasime ümbruse läbi ja paksu rohu sees surmani wäsinuna, heitsime jõe kaldale, kus weel laigalt jooksis, pikali maha. Lasime paugu õhtu, ning hakkasime jälle, nagu kästus, pikkamisi edasi liikuma, et omadega poolpõlenuid halupi lähedal, milles waenlane pidi wiibima, ühineda.

Saime ta omadega kokku. Halupi lähedale jõudes anti meie peale selja tagant kogupauk. Ometi oli waenlane ennast kufagil paksu rohu sees warjanud, ilma et meie teda märkanud oleks, ja niitid oli ta meil selja taga. Meie ei teadnud kui palju neid oli, ning — et mitte kahe tule wähele jääda ja tapetud saada, tuli meil, nii mõnu kui see ka oli, tagasi astuda. Silmapilk aega walgustas helgiwiskaja ümbrust päewaselgelt ja nende wõimjad fotograafetid tõusid siin ja seal õhtu. Keegi wabatahtlik S. sai raste haawa pihta. Nii hästi plaanissetud kawatfus läks nurja ja waew, mis nähtud, oli asjata.

Weel õnnetum oli meie neljanda roodu sekreti lugu. Sekreti wahetuse ajal, kus selleks tehtud koobas tühjaks jäi, olid sinna sakslased pugunud ja wõtsid meie uue sekreti, mis kolmest mehelt koos seis, wangi. Siljem läks wanem alamohwitser ja ihepaelamees neid rewiderima, ning said sellejama saatuse osaliseks.

Järgmisel hommikul teatati meile, et meie komando strateegilistel põhjustel itaali juurest lahkuma peab. Meie asutokhats määrati „C.“ tüla külje all olew kõrgustik, kus ta meie polgu neljas bataljon pidi asuma. Sinna jõudes leidisin ma oma inestusüks, et koht seefama on, kus ma esimest sõjawälja muljei üle elasin. Selleaegsed muldõnnid olid aga kadunud ja nende asemele wähe ülemale poole meie kaldasse uued tehtud. Ka oli wahepeal siia üks kalmukiingas tekkinud. Roha peal, kus ma wahest kirjasti kirjutasin, wahest lehte lugedes pikutasin, seisid kadunu haud ülastatuna. Mliatki kiri, kus kadunu nimi ja muud märkused, oli päewa ja wõhma poolt neelatud, kuna tindiga kirjutatud waimulik salm selgeste loetaw oli:

Londoni elanikud terwitawad sõjas wigastatud kangelast.

„Прохожий, не тревожь мой прахъ,
ибо я дома, а ты въ гостяхъ“.

Ilma riimi tagaajamata — mõõdatäija, ära sega minu rahu (põemu), sest mina olen kodu, sina aga wõõrsil.

Smelikud, segased mälestused täitsid siin wanas asutokhas minu rinda ja õffel ei uinunud ma mitte kõige rahulikumat und. Uni oli segane ja nerwiliselt wisklestin ma pooluinatus ihe külje pealt teise peale.

XIII.

Jaani laupäewa öö tuleliinil. Õnneli maakuulamine.

Jaani laupäewa õhtu. Meid saadeti kaheksa mehega maakuulamisele. Meie läksime C. tüla kohalt üle P. jõe. Öö oli suurepäraline waitne ja magusaltõhnow soe. Tasa nagu warjud liikusime meie edasi. Üksituna, ahelana ja edasminnes kiirrutades, lord põlwili lastes ja kuulatahes, muutusid meie kujud mustadeks, nagu automaatselt liikuwateks rõngasteks. Puhmastitud nagu suurenesid, liikusid ja näisid, kui koondatud waenlase salgad olewat. Meid tükk aega terawalt silmitsedes, pimeduses, pool-amaruses ja siis pilku kõrwalepöörates, mujale, ilmusid ka seal kujud, mida tõepoolest olemas ei olnud. Kufagilt kurgemalt kuuldufid üksikud piisipaugud. Ges, taga ja kõrwal sähwas aeg-ajalt wälk kurguses — müristamist ei olnud kuulda. Siin ja seal tõusid waenlase raketid õhtu, nagu koidutähed ja kustusid pea, nagu nad tekkinud. Aeg-ajalt paitas tasane tuuledõht õrnu ellerheina siidipehmeid kahupealesti wõi suudles metsristiheina kahupealesti, ja siis käis kabin läbi halja maapinna, nagu jutustats nurm tasa, sõistabes suurepäralisest suweööst ja muigats õnnetu üle, kes jaanidõöl asjata sõnajala õit otsib . . . Ka meie liikujime tasa, wargelt kui tondikujud edasi, nagu sõnajaladie otšjad muiste. Uga meil oli teine eesmärk, werine, mõrt-sukalik . . .

Õlime tüki maad sealpool P. jõe edasi läinud ning nägime oma ees läbi amaruse waenlase kaewikute ees olewat ofastraat-takistust, kui tuuledõht sealpoolt paha haifu tõi, mis lõhnawal suweööil õige terawalt tundus.

(Järgneb.)

Snnetu arv.

Raine: „Täewa pärast, mis sa ütled, kolmteist inimest oled ja täna õhtuks oma sünnipäevale kutsumud?“

Mees: „Nojah, kõit tuttavad! Sa ei ole ometi ju ebausklik?“

Raine: „Seda mitte, aga meil on föögi-riistu kõigeft tosin!“

Heinatuust.

Artadi Amertshenko.

Kui automobili wabrikandi Fordi juhatusel all Amerikaft wälja sõitnud „rahv jöbitamise“ seltskond Europa rannale jõudis, olin mina see, kes esimesena laewa peale astus.

„Noh, kudas reis läks?“ küüsin ma.

„Usna hästi, tänan. Aga, lubage küürida, kes siis teie olete?“

„Mina? Niisama. Wenelane.“

„Waat' see on hea! Kuulete . . . Waat' teie olete wenelane . . . Lööge, Jumala eest, käega selle asja peale. . . Matjab see tülitfed. Teie olete targem, teie andte ka järele.“

„Kelledele järele anda?“

„Noh, nendesamadele . . . sakslastele.“

„Surjused on nad, teie sakslased“, wastasin ma mõrudalt. „Ei taha neile järele anda.“

„Noh, ei olegi waja järele anda, leppige nendega lihtsalt ära.“

„Ei soowi.“

„Ei ole ilus nii kangetaelne olla! Jumala eest, mina teie asemel oleksin sulle kätte wõtnud ja rahulepingule alla kirjutanud.“

„Ja mis teil siis sellega tegemist?“ inestasin mina.

„Mis asja teie õige ajate?“

„Lihtsalt ligimese armastuse pärast. Inimesed küwad, lasewad üksteise peale, tapawad! . . . Ei jõua, lihtsalt, seda enam pealt näha.“

„Jah, raske on teil, rahulikud diplomatidel, niisugust lugu pealt waadata“, õhtasin mina kaastundliku t.

„Ja waatas minu otja, üht kulmu kergitades.“

„Kuidas . . . diplomatidel?“

„Teil, näitufeks, ma teist ju kõnelen.“

„Aga ma ei ole ju sugugi diplomat“, sõistas Ford, pead longu lastes ja nähtawaste nagu häbi tundes.

„Kuidas! Ei ole diplomat?! Aga kes teie siis olete?“

„Ma olen . . . Ford.“

„Wõimalik. Aga ega sellest ei elata.“

„Ford, automobili wabrikant.“

„Wõi nii . . . Aga mis automobiliid teil õige on: soomustatud wõi haawatute wadamifeks?“

„Ei, niisugused, teate . . . lusti sõitmise jaoks.“

„Ja teie tulite siia eritiõelt sellepärast, et sõdiwaid riiki lepitada?“

„Jah, ma . . . õhm! Waatan: ilm ilus, meri waike, tuuleke, teate, niisugune mahe kui balsam . . . mereõõit terwist kosutaw — sõidan õige, mõtlestin, lepitam ära.“

„Nii siis, teie teete automobili?“ pärisin ma mõttes.

„Waat', see on hea! Mul on just tarwis teiega ühe asja pärast rääkida . . .“

„Mis siis?“

„Jah, ma arwastin ühe automobili wälja. Täielikult uus tüüp . . . Salustasin ma lord metfas . . . Õht kui balsam, männiwaigu lõhn, lilled õitewad, linnud firistawad, iaewalik, terwist kosutaw, ühe sõnaga . . . rändasin ma metfas ja tulim mõtte peale. Blaam on niisugune, et täieliku pöörde automobili asjandusesse toob!“

„See on huwitaw.“

„Miks mitte! Ma teen harilikku tölla, wõimalikult kerge ja ei mitte kall, sealjuures ei ole mul bensiini, ei radiatorit ega kõiki neid teisa krempleid waja, mis nii rõhuwalt meie aja automobili eedenemist toormawad. Sest, kui ma ei eksi, automobili juures on peasjaks see et ta liiguks, eks?“

„Sõngimata.“

„Ja et ta edaspidi liiguks?“

„Muidugi!“

„Noh, tähendab, see ülesanne on mul õieti lahendatud. Sestkujuks wõtsin ma üleüldiselt tuntud loo eeslist heinatuuustiga.“

„Ma ei ole niisugusest asjast midagi kuulnud.“

„Ei wõi olla! Sest ühe ja teise tundemärgi järele otsustades, ei ole Amerikas tõeste eeslistest puudust . . . Siiski ma seletan teile: kui eeslist edasi ei taha minna, wõi mehhanika keeles öeldes: kui motor stoppab. — Siis wõtab peremees wäikse heinatuuusti, seob selle pika kepi otja ja hoitab selle, eeslist selgast istudes, eeslist nina ees, umbes arsinna kaugusel. Heinatuusti nähes, hakkab eeslist ta järele jooksuma, edasi liitudes kannab ta ühtlasi ka peremehe edasi, kuna aga kepp heinatuuustiga peremehe käes on, siis liigub terwe see masinawärk wäga korralikult edasi. Ja eks ju, seefugusel juhtumisel on heinad teie bensiinist palju paremad, sest et bensiin lõppude lõpuks ilka otja kulub, heinatuuust aga terweks jääb, nagu algufestki.“

„See kõit on küll nii“, ütles jahmatanud Ford. „Kuid kudas te seda eeskjuju wõi põhjusemõtet automobili juures tahate tarwitada?“

„Minult üleüldistes joontes . . . Muidugi olen ma tehnikaga nii palju tuttaw, et heinatuuustist juttugi ei wõi olla. Ma ütlen teile selle tõe sõnaga: heinatuuusti asemel panen ma tugewajõulise magnedi!“

Ford kargas tagasi nii äkki, otjekui oleks tal sees salawedru olnud, mis üliõid lahti prahwatatas.

„Mag . . . needi?! Noh, ja siis?“

„Wäga lihtsalt: terwe minu automobili esimene otja on rauast. Ette ulatab nagu lühikene ais, ja selle otjas on tugewajõuline magnet. Mis üle selle, on selge: magnet tõmbab rauda ligi, raud püüab magnedi poole. . . . Kuid magnedi poole püüdes, tõukab raudne eesots ka aisa edasi, kes omakord magneti kaugemale likitab — ja sel moel kihutab terwe see krempel edasi. . . . Muidugi, huwitab teid sõidukiiruse ja peatuise reguleerimine. Ka see ülesanne on lahendatud!“

„Automobili raudse eesotsa ees on lihtne laud, mis liikumise puhul ülesse on tõstetud, sõidukiiruse wähen damise puhul poolestjaadil alla lastakse, rauda magnedi eest poolestjaadil kinni kattes, täieliku seisema panemise jaoks lastakse ta aga päriselt alla. Mis teiega on?! Hei, head inimesed! Wõtt! Mister Fordil on paha.“

Tal õõrutiti otfaeslist kõlmi weega, walati suhu pisut konjakit, ja aegamisi hakkas ta toibuma.

„Mis teiega on? Keisju wõstmus?“

„Ei . . . see . . . on teie automobil?“

„Õh jo? Noh, mis, suurepäraline plaan, eks ju?“

"Kuulge", ütles Ford, kätse sõnadele takti lüües. "Ma olen 51 aastat wana, olen palju oma eluajal kuulnud ja näinud, kuid . . ."

"Kuid?"

" . . . kuid kunagi pole ma sarnast lollust kuulnud, kui teie „magnedi automobil“!! Kuidas?! Teie, kellel tehnikast, füüsikast ja mehanikast rohlem aimdust ei ole kui minu pahema jala tuhakil, — ronite meie keerulisesse, peenikesesse, tähtsasse automobili asjandusesse oma wäljatanamata rumalate mõtetega?!"

"Do, kallid mister Ford", patustasin ma talle headsoowialt öla peale. "Kui automobili wabrikandid sõdiwate riikide wahel roniwad rahu tegema, mis siis peaks mind, ajakirjanikku, automobili wäljamõtlemisele „ronimast“ taktistama?"

* * *

Kui mind wälja wiidi, toetasin ma migutiks jalad wastu ja küüsin mister Fordi käest:

"Wastake mulle puhtasüdamlikult: misugust sorti on see tuust teie nina ees, mis teid Amerikast sundis Europasse jooksma?"

"Aga, nagu iga teine ees, oli ta wäga kangekaelne ja ei wistanud selle küsimuse peale midagi.

N. Sat.

Kudas ma börse tuningats olin.

Ma tahan teile jutustada, kudas ma börse tuningats olin, ilma et mul kopitakti taskus oleks olnud, ja kui weidralt mu edasijõudmine siis lõppes.

Minu sõber, noor arst, kes hiljutis ühes naisega mitukümmend tuhat oli wõtnud, ei andnud mulle rahu.

"Sina oled ajakirjanik!" käis ta mul igapäew peale, „sinu ees on kõik uksed lahti. Kas tõeste sul raske peaks olema teada saada, misuguste paberite kurs nüüd peaks tõusma?"

Ford, kui ta mind juba kangeste ära küütanud, otustasin ma teda õpetada.

"Saab paberitega lüüa, mis ma tale juhatan, ja jätab siis järele", mõtlesin ma.

Ja saladusliku näoga teatasin ma temale:

"Tõusma hakkawad „Kelmiküla aktiivad“. Östa".

Wispärast ma just neid paberisi nimetasin, on raske ütelda. Wiist küll jellepärast, et mul nimi meelbis.

"Kelmiküla", paljas see nimi ütles juba, et sind siin paljaks tehtakse.

Kui juur oli aga mu inestus, kui minu sõber päewa kolme päraist ilmus suure kiletimbuga mu abitaajale, nukutefega mu wäitisele tütrele ja saja juurepäralise wäljamaa sigariga mu enesele.

"See on siin nõuande eest!" ütles ta, mu lätt pigistades: „kaks tuhat wõitfin „Kelmiküla aktiivate“ pealt."

Ma wihastasin enese rohelisteks.

"Mokka läks!" mõtlesin ma, „nüüd olen ma otsas!"

Ja nõnda oli ka.

Wõnda minutit istudes, naeratas doktor imemahedalt ja hakkas, mul kinnarnukist kinni wõttes, alandlikult rääkima:

"Sa oled mu sõber. Praktikast mul ei ole. Waine noor — unistab kleitidest, pidudest. Minult sinu peale on mu lootus. Ütle, mis nüüd östa?"

"Seamäe raba raudtee paberid" ütlesin ma julgelt.

Se aga mõtlesin kahjurõõmialt:

"Nüüd, wend, oled aukus, nii et mäletad. Tule siis weel korralikku inimesi tülitama."

Kuid mul ei olnud teragi õnne. Kolme päewa päraist tõusid „Seamäe" paberid nii kõrgele, nagu sellest seni und nähagi ei juletud.

"Seamäe" paberite kerkimise süüdlaseks olin, nagu selgus. . . mina.

Asi oli nii. Minu arst teatas salaja kõigile oma ametiwendadele sellest, et „Seamäe" omadega head mängu on loota.

Nüüd on selge.

Peiu: „Inimene peab ennast ainult aidata õskama; kui ma, näitufeks, mõnda lollust ütlen, siis aitan ma ennast alati naeratusega sellest üle."

Meiu: „Ah, sellest tulebki teie alaline naerul nägu."

"Kõige ustavamasti allikast" kinnitas ta igauhele. Ja ligi wiiskümmend arsti tormasid ühel päewal börse peale „Seamäe" paberisi ostma.

Esimest ei saanud rahatuningad asjast aru. Kuid nõudmine kaswas.

"Meil itta mõni hais ninas wiist on!" aimasid rahamehed.

Ja hakkasid müümisega tagasi hoidma. Õhtustes ajalehtedes oli börse teatete all äeldud:

"Müüti „Seamäe" raba raudtee aktiivad", kuid müüa ei tahetud hea meelega. See suurepäraline paber seijas kindlates kättes."

Kuid see ajas kired börse peal weel enam põlema. Järgmisel päewal polnud muud kuulda, kui:

"Östan „Seamäe!"

"Aga harwa, harwa kuuldus wastus „müün".

Suures rõõmus lobises minu tuttav arst minu nime oma ametiwendadele wälja, ja ühel ilujal päewal tõid 50 arsti mulle 50 kiletimpu, 50 nutukest ja 50 jada sigarit.

Ma olin üpris rahul, kuid mitte kauaks. 50 arsti jutustasid minust oma tuttawatele adwolatidele, ja järgmisel päewal raqises telefon hommitust õhtuni mul kabinetis.

"Kallid! Mis östa?"

"Sõber! Ara jäta hädasse! üks sõna — misuguseid paberisi?"

Ma wõtsin ajalehe, waatasin börse õjasse, walisin esimese filmi juhtuwa paberi ja andsin oma malewale käsu:

"Õstke „Suslateed".

100-meheline malewa tungis börse peale Enesefiski mõista et „Suslatee" hind kõrgele aeti.

Minu nimi sai börse peal kuuljaks.

"Drakel" wõlbi minu kohta aupakkumiseega.

"Börse diktaator!" ütlesid pangapidajad.

Adwolatid jutustasid minust insheneridele. Inshenerid — arhitektoritele. Arhitektorid — maalitumstnikudele. Maalitumstnikud — näitlejatele.

Ja igapäew kõlistasid üle tuhande inimese telefoni kaudu. Ma wõtsin ajalehe ja nimetasin esimese filmi puutuwa nime.

Minu legion ilmus rahaturule, ja minust juhutatud paber tõusis kui aeroplan.

Rupumees.

I külaline (võdrastemaja perenaisele): „Sa siis tooge mulle veel neerupraadi.“

Perenaine: „Terve või pool portsjoni?“

I külaline: „Mis maksab terve?“

Perenaine: „Rubla katsilimend, poolportsjoni kahelkatsilimend kopikat.“

I külaline: „Mulle aitab ka poolest, tooge mulle.“
I külaline (kes seni hoolega kuulatanud): „— ja mulle see teine pool neljakümne kopika eest.“

Minu korteri ees hakkasid tuntud pangapidajate automobilsid peatama.

Kuulujutud minust ulatasid „õrgematesse“ ringkondadesse ja krahvi ja würstiprouad hakkasid minu juurde sõitma. „Üks sõna!“ palusid need prouatesed, „ühelainsa teie sõna eest.“

Ja nad õpetasid lause filmadega.

Ma ise rahaturul ei mänginud, sest et teadsin, et minu ettekuulutustel mingisugust tähendust ei olnud. Alaliste nõuküsjate pärast ma enam tõbb teha ei saanud ja jäin päris vaeseks.

Viimaks tuligi see, mis tulema pidi. Üürimõla pärast tõsteti mind korterist välja, ja ma sattusin perega uulitsale. Ma asusin keldrikorterisse, ja minu sõbrad ei suutnud mind kudadagi üles leida.

Kõik nad hakkasid nüüd kiirelt kõrjel kaotama, kuid mälestus minust elas veel kaua nende südames.

Hiljem juhtusin ma mõnega nendest tollu, ja kui palju ma ka ei kinnitanud, et mul kõrje asjadest aimugi ei ole, ei uskunud mind keegi.

Ma wandusin, andsin au sõna, kuid vastusels muigati ainult:

„Teame juba, kudas teie midagi ei tea.“

Ja õhtasid, et neil nüüd enam raha ei ole, et minu juhatuse all uneste kõrjemängu alustada . . .

D. L. d'Dr.

Päewapafuna lugu.

Algus, sündmus ja lõpp.

Algus.

Sirmus külm oli, ja väljas tuiskas!
Tuul tantis nagu hull, ja tiirutas wareseid. Kaapis peoga maast lund ja loopis laiali. Peenike tuhjas lumi weeres kõrinal mööda maanteed.

Sündmus.

Eit lamas jängis ja õhtas: — Oh Jumal küll, millal võtad sa mind siit patusest maailmast ära kutjuda?! Kõik luub-litmed walutawad ja pea tahab puruks minna. Näh! Tuba suitju ja wingu täis! Anna andeks mu patud . . .

Mu Jeejus! Ma juren! Oh Jesand kuule . . . Mu patud . . . Ma annaksin andeks neile kõigile, kes mu wara on wõtnud. Ma näen, kudas Jesjute tuleb. Suur Jumal, ma juren, ma jur . . .“

Agga Jumalal polnud sellega asja — ta puistas praegu ülewalt lund — ja wanacit õhtas seni, kui uinus.

* * *

Arst toodi ka, ja läidi eite waatamas. Käisid kõik, kes teda ennem ei sallinud. Ja piisite tuba oli puupüsti rahwasti täis. Küll troosti, küll manitsuse sõnu sai. Rahustati ja räägiti igate moodi: „küll sa saad terveks“ ja „küll sa jääb elama“, aga wanacit lomutas ilka poolseliti, õbrus weesiseid filmi ja jutustas:

„Ma näen, kudas Jesjute tuleb.“

Ühel päewal ajas ta enese järstu poolkõljatife, wahtis jureja filmadega üle fängi ääre, õhtas hirmus raskestes ja ütles:

„Looge õpetaja!“

* * *

Lume kurbtus wõttis maad. Loas hõljus isejugune jurmaeline dudjus, ja eit wajas woodis ilka madalamale. Rahwahult woodi ees kaswas ja kaswas. Kõit ootasid, mil wiimane kelluke lööb.

Agga surm tuli nii pikkamisi, nii wiisalt, et püstiseisjad teda oodatagi ei jõudnud. Ja mõnigi küürutas woodi ees ja palus:

„Oh surm, mis sa ootad . . .“

Eit ise ei teinud sellest wäljagi, waid lamas juba mitu tundi nagu surnu.

Ta ootas õpetajat, ja ei liigutanud oimugi.

* * *

Kõitjugu magusad suupisted ja loogid. Piika kaelaga pubelid.

— Bfui, Adolf, kas tõeste? Häbaldas proua.

— Ja mis ma siis ilka pean tegema, mu kallim? küsis õpetaja. — Just tänajel filmapilgul on Weisataguse faunas wanacit suremas ja palub jumala armu. Olets ma seda wahemalt eisa teadnud.

— Ja, aga mõtle ometi, Adolf! Sinu sünnipäew, meie wõdrad . . .

— Ma lähen . . .

— Üks musu!

— Mu kallim . . .

* * *

— Mu Adolf, sa ei lähe!

— Mu kallim, siis palu ta eest. Wõib olla, et Jumal aitab. Ma lähen siiski.

— Ma pakin asjad tollu ja sõidan minema.

— Minni!

— Adolf!

— Noh olgu, ma jään veel. Agga hiljem siiski . . .

— Ei, ei, ei . . . üks musu!

— Noh, olgu siis . . .

— Adolf, sa oled mu kõige kallim!

— Tule siia, uu kasfikene!

* * *

Eit lamas ilka veel waguji woodis. Pimedus rippus nurlades, ja toas liikusid pikad, murtud warjud, nagu tondid.

Järstu ajas haige enese raginal sirgeteks ja wõpatas. Wiimane õhtamine kostis ta suust.

Juuresolejad ehmatasid enbid lumewalgeteks ja waatasid lohtunud nägudega üksteise otja.

Õpetaja ei tulnud.

* * *

Pimm pau, pimm pau, pimm pau.

— Armas kogudus! Ja täna tahan ma teile teatada, et Jõhanda armu läbi Metjataguse jaunas siit ilmaft ära on kutsutud Kõõd Kärbel, 83 aastat wana, kes kbit oma waranduse, 27 rub. 40 kop., kiriku heaks on jätnud. Jõhanda õnnistagu teda seal igaweste. Wõttem seda kristlikku armastuse sõnumit kuulda ja kadunu hinge eest paluda. Amen.

Lõpp.

Tähed puuritsid ülewal wihafest pimedust ja tuul wi-
listas nukralt õdusa puu sees.

A. Raubpea.

Suure Wenemaa elaniku seitse Egiptuse nuhtlust.

Kui suure Wenemaa elanik hommikul külmast toas
hambaid lõgistades üles ärtab, siis on tal ainult üks mõte:
„Annaks Jumal, et täna ometi puid saaks!“

Ja siis, selle järele, tudas ta oma riietesse ajamisega
walmis saab, ajab üks painajalik mure teist taga.

„Aga kui korraga jealisha otjas on?“ otjekui kostaks
temale pilkawalt hirmutawatest tuhuliteft wastu.

„Jääb, wend, ta täna ilma suhkru!“ nokiwad teda
wallatades harilikul ajal nii wiisipäralisefid püksid.

„Petroleumi pole enne kahte nädalat looriagi“, muigab
pilgelistult tühi primus töögiriulilt.

Ja ettewaatlikult wõtab suure Wenemaa elanik kuue,
karts, et ta see tema feltiline ätti põlastawalt naerma
pukleb ja ütleb:

„Jstud ta ilma jaiata!“

Kes teab ja mõistab, misjulgune nõibuslik aeg meil
käite on jõudnud, see ei imesta kui ka kiwid kirjendama
hakkawad.

Urewalt istub suure Wenemaa elanik hommituft kohwi
kõnna, wõtab nerwikult ajalehe, ja, waewalt on ta rahu-
dud pilgud kohalikkude sõnumite peale efsinud, kui ajalehe
ja kohwi kus seda ja teist jätab, kirjades, nii et maja rõk-
fab:

„Saapad! Palitu! Müts!“

Ja tormab uulitsjale, teel naisele-lapsele ainult mõnda
seletawat sõna wifates:

„Kõdit on otjas! Ajalehed kirjutawad, et warsti ka
leiba ja joola ei ole! Paluge, armsjad, minu eest Jumalat.
Eht wõtad teie palwet kuulda!“

Uulitsjal korraldab ta wähegi oma mõtteid ja määrab
tasluraamatuse tehtud märkuste järele, misjulgusel tunni
ajal ta siin ja seal „jahu“, „suhkru“, „liha“ j. n. e.
fabasje peab astuma.

Ja nõnda — kbit kuus päewa nädalas, ilma puhkujeta,
ilma korraliku seeditimijeta, ilma loomuliku uneta! . . .

Ei ole ime siis, et tal seitsemes päew nädalas lõssijeks
puklusepäewaks tulub, ja ta ennaft sel päewal rõõmsa nagu
koolipoisi tunneb olewat, kellel täna waja pole kooli minna.

P. S.

Siiga karwapealt.

Noor proua (oma sõbrannale): „Enne pulmi tõutas
minu mees mulle, et ta kõige wähematti minu soowidest
täitmata ei jäta.“

Sõbranna: „Ja peale pulmi on ta selle unusta-
nud? Muidugi!“

Noor proua: „Seda just küll mitte, wäikseid soo-
wift kaidab ta mul küll, aga suurtest ei taha ta kuuldagi.“

Cesti sõjamehe laulif.

Sind 15 kop.

Pealadu: „Teadus“ Tallinnas.

Satja kroonprints tuleb „sõjatäiguft.“

Kindlab kuulujutud.

— Meil päewil ilmuvad mülligile kõhtu lahti tegewad
pikli eritiiselt isikute jaoks, kes wanast bürokratilist hapu-
taignast lahti ütelda ei raatfi ja reaktiionilise ummutjuse
all kannatawad.

— Suhtur puudusel saadetakse lähematel päewadel
turule suur tagawara kärbsepaberit, mis, teatawaste, taunis
magusa seguga üle määritud on, et inimesed enam taebada
ei wõiks, et kohwi wiha on, kui seda mõistlikult tarwitada.
Stref.

*

Ülesleidused.

Kooliõpetaja: „Püsisrohku ülesleidmist peetakse
Berthold Schwarzit teenufeks, aga mis leidis Kolumbus
üles?“

U g u f t: „Munad!“

Kats äraandjat.

M a t s: „Meil on kodu kohwitaks ja selle peal seisab
kuldtähtedega: Head õnne!“

M o r i t s: „Meil on aga kodu kohwitaks, mille peal
seisab: Kuldlõwi wõõrastemaja.“

Kättesaadaw wajadus.

A. „Ma tulim praegu kohtuft, kus mind 10 rubla trahwi
maksma mõisteti, et ma oma majaperemest timulaks ni-
metasin.“

B. „Mis!? Minult 10 rubla? See tähendab, niipea
kui ma enesele pijut raha kogun, wõtatan ma oma majapere-
mehe kord ka käfile!“

Hupulas waras.

Suurkaupmees Kimmelgas tuleb hommitul kontorisje
ja näeb warast, kes parajaste rahalapi lahti on murdnud.
Kimmelgas hakkab karjuma:

„Wargad! Appi! Appi! Politsei!“

Waras on aga wäga külmawereline ja rahustab teda
järgmistele sõnadega: „Olge aga liisna wagane, armas onu,
muidu tunnistatan ma pärast kohtus, et ma teie rahalapist
ainult kaks rubla leidisin.“

„Meie Matsi“

tellimiste vastuvõtmine 1916. a. peale on avatud.
Piltidega ilustatud ajakiri igapäevale.

Igas numbris 50—60 pilti.

Juba mõnda aega ilmub „Teaduse“ kirjastusel Cestis igal laupäeval laialdastes ringfondades ruttu armjaks saanud ajakiri „Meie Mats“ (15. aastatäit).

Täie digusega võib „Meie Mats“ ennast ajakirjaks igapäevale nimetada, mitte ainult sellepoolet, et tema lugejate arv juba esimese kuu jooksul 10.000 peale tõusis, sellega kõiki teisi järelahvijsid kaugale taha jättes, vaid et ta ka kõigile mõnusat ajaviidet ja lõbu pakkuda suudab.

„Meie Mats“ on omale eesmärgiks teinud kõike enam-vähem tähtsaid päevafüüsimusi piltides ja kirjeldustes kujutada, niikasti tõe, nalja- kui ka pilketooni. Mis ta selles asjas suudab, on ta juba täiesoleva sõja ajal näitanud.

Kunsti alalt toob „Meie Mats“ moosjate ja wanade kunstnikkude töösi.

Teaduse alalt õpetlikka ja armustarvaid kirjeldusi igast piirkonnast.

Tõõstuse alalt uuemaid üleüldise tähtsusega ülesleidusi.

Sporti alalt kirjeldusi ja piltisi tähtsamatest sporti harudest.

Seltskonna elust kirjeldusi ja piltisi tõe, nalja ja kibeda pilke tooni.

Sõjast praegusel ajal põnewaid sõjajutusi ja -piltisi; Cesti sõjameeste kirjasi sõjavälsjalt ja nende piltisi; lugu si salakuulajatest, maa- ja mere sõjast, õhusõjast ja weealuselt sõjast, sõjatangelastest ja -ajaloost.

Põnewad romanid ja jutud! Pildid päevafüüsimustest kodu- ja väljamaalt!

Reisikirjeldused ja päewatangelaste pildid! Pildid ja kirjeldused kodu- ja väljamaa kaunimatest maakohtadest!

Sõja läbi tekkinud paberi, trükitööde ja piltide valmistamise hinnatõusmise tõttu oleme sunnitud „Meie Matsi“ hinnale juurde lisama.

„Meie Matsi“ tellimise hind katteaatimisega: aastas 5 r. 50 t., 6 kuu eest 3 r., 3 kuu eest 1 r. 60 t. Toimetusest ise ära viies: aastas 4 r. 50 t., 6 kuu eest 2 r. 30 t., 3 kuu eest 1 r., 30 t. Üksiku numbri hind 15 kop.

„Meie Mats“ räägib arusaadavalt rahwameeles ja teeb nalja rahwameeles!

Brošüürinumbri hind 15 kopitakse postmargi eest.

Tellimisi võetakse vastu: Tallinnas, „Teaduse“ raamatukaupluses Harju ja Kiiitli uul. nurgal nr. 46/15. Sinaades ja maal: kõigis Cesti raamatukauplustes.

Kirjalik tellimise adrejs wäljastele tellijatele: r. Ревель, редакция журнала „Мейе Матс“. („Meie Matsi“ toimetuse, Tallinnas).

Jõulu-eelne müük Pühade album Jõuluts 1915.

10. detsembrist kuni 24. detsembrini s. a.

Sõja läbi tekkinud raskete aegade tõttu müüib „Teaduse“ kirjastus oma ja „Mõtte“ kirjastusel ilmunud raamatuid

20% hinnaalandusega.

Kõiki teisi raamatuid

10% alla hinna.

Muud raamatukaupluse kaupad müüme paraja hinnaga.

„Teaduse“ raamatukauplus,

Harju ja Kiiitli uul. nurgal 46/15.

Sisfeläit Kiiitli uulitsalt.

on ilmunud.

Hind 35 kop.

„Teaduse“ kirjastus, Tallinnas.

Sünnis jõulutingitus! uus raamat

Wankuwal troonil.

Wold. Urbani roman Italia wabastamise sõjast.

Hind 1 rubla.

Saada igast raamatukauplusest. Pealadu „Teadus“ Tallinnas.

Tasuja

Kurbmäng kuues pildis 13. aastajast. Ed. Bornhöhe sellejama nimelise jutustuse ainetel A. Trilljärm. Hind 1 rub.

Kudas peab inimene hingama?

Kirjutanud Dr. G. Boenelandt. Kopsuharjutused kõigile, kes terwed tahawad olla. Piltidega. Hind 30 kop.

N. B. Üksikute numbrite ostjaid palume lahkest tähele panna, et neile ostmisel mõnda teist „Meie Matsi“ nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pistetaks.

Довд. воен. цовбурие. Вастутав тоиметая Яакоб Яаафон. Вилжаанджа 3. Мунд. М. Схйffer'i түүл. Tallinnas.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKODU
AR